

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

MIKSEI MIKKELI

Tiivistelmä ja analyysi: 9.12.2020 Laiturilla-työpaja klo 1800-1928 etäyhteyksin

[Hakasulkujen sisällä on tiivistelmän teon yhteydessä laitettua lisätietoa, esimerkiksi linkkejä nettisisältöihin ja muuta keskustelun pohjalta hankekoordinaattorin jälkikäteen pohtimaa asiaa].

Teimme alkuun esittäytymis- ja tutustumiskierroksen.

Jatkettiin keskustelua vapaa-ajanasukkaiden järjestäytymismuodoista. Esiin nousi kysymys yhdistysmuotoisen toiminnan rahoittamista ja erilaisista tukimahdollisuuksista.

Sami Toivanen kertasi Omakotiliiton palveluita yhdistystoiminnan tukemiseksi, joihin joissakin tapauksissa sisältyy myös taloudellista tukea (**ks. tarkemmin tästä**). Hankekoordinaattori valotti Savonlinnan kaupungin tukipolitiikkaa ja totesi, että kaupungin kautta on mahdollista saada erilaisia kohdeavustuksia yhdistysten toimintaan [[lisätietoa](#)].

Yhdistyksen etuna järjestäytymismuotona on myös se, että se voi esimerkiksi toteuttaa hankkeita [*vapaa-ajanasukkaita lähellä olevista teemoista esimerkkinä merkittävä toimija [Pro Puruvesi ry](#)*]. Lisäksi hankekoordinaattori kertoi, että Laiturilla2-hankkeen tavoitteisiin kuuluu edistää vapaa-ajanasukkaiden järjestäytymistä. Korona-aikaan on myös huomattu, että etäkokouksia voidaan järjestää hyvin kustannustehokkaasti, fyysinen läsnäolo ei ole välttämätöntä.

Asko Koukkari kertoi [Savonlinnan kylät ry](#):n roolista kylä- ja asukas yhdistysten kattojärjestönä. Järjestö voi viedä myös vapaa-ajanasukkaiden viestiä eteenpäin. Koukkari kertoi myös vielä varmistumattomista suunnitelmista kartoittaa palveluita ja niiden tarpeita alueellisesti sekä vapaa-ajanasukkaiden että vakituisten asukkaiden näkökulmasta.

Ajatuksena on käydä järjestelmällisesti läpi sekä paikallisesti tuotetut palvelut että vapaa-ajanasukkaiden mahdollisuudet tarjota palveluita vakitukselle väestölle. Vapaa-ajanasukkaissa/kausiasukkaissa/monipaikkaisissa asukkaissa on monen alan osaajia. Joukossa voi olla ihmisiä ja yrittäjiä, joilla on tarjottavaa myös tällä saralla.

Hankekoordinaattorin kommenttiin siitä, että Suomi on edelleen yhdistysten luvattu maa todettiin, että on erittäin vaikea saada mökkiläisiä aktiiviseksi käymään kokouksissa tai talkoissa, poislukien Teams-kokoukset, joihin on vaivaton osallistua.

Pohdittiin myös sitä, että olisiko järkevää, että ei perustettaisi uutta yhdistystä, vaan mentäisiin mukaan jonkun olemassa olevan yhdistyksen toimintaan. Tämä näkökulma nousi esiin ainakin parissa puheenvuorossa.

Koukkari kommentoi, että [Savonlinnan kylät ry](#):een voi liittyä myös yksityishenkilöjäseneksi, jos on kiinnostunut kylä- ja asukastoiminnasta. Mikäli erillistä vapaa-ajanasukkaiden yhdistystä ei tule perustettua, tämä on yksi vaihtoehto.

Raimo Kosonen kertoi [Kuhmoisten vapaa-ajanasukas ry](#):stä vastauksena kysymykseen hyvästä ja aktiivisesta vapaa-ajanasukasyhdistyksestä. Sami Toivanen jatkoi ja kertoi mielestään keskeisestä seikasta järjestäytymisessä: monessa tapauksessa kunta haluaa yhteistyökumppanin. Tähän yhdistys on luonteva taho.

Järjestötoimintaan liittyy ajatus toiminnan omistamattomuudesta. Kun uusi yhdistys liittyy Omakotiliittoon/Vaal ry:een, ne eivät jää entiselleen, vaan uusiutuvat ja täydentyvät uusien ihmisten osaamisella.

Toivasen mukaan kunnan ja vapaa-ajanasukkaiden yhdistyksen yhteinen tahtotila on tavoitella houkuttelevaa ja elinvoimaista tulevaisuutta alueelle. Tähän liittyy mm. kiinteistöjen jatkuva ylläpito ja niistä huolehtiminen.

Todettiin myös, että lopulta kaikki riippuu ihmisten aktiivisuudesta. Pitää olla yhteisiä tavoitteita, esimerkiksi se, että saadaan edustus kuntaan päin.

Käytiin seuraavaksi keskustelua Savonlinnan noin 8500 vapaa-ajanasunnon maantieteellisestä jakaantumisesta. Hankekoordinaattori totesi, että erilaisten rekistereiden käyttöön liittyy esimerkiksi tietosuojakysymyksiä ja kovin vaivattomasti erilaisia tietopoimintoja ei voi tehdä. [*Tilastokeskus tuottaa kuntatason [tilastoja](#) ja [kauppahintoja](#) voi tarkastella maanmittauslaitoksen [palvelussa](#).*]

Virisi keskustelua laajan Savonlinnan eri alueiden vapaa-ajanasukkaiden tasapuolisesta huomioimisesta, jotta esimerkiksi Punkaharju ei olisi yliedustettuna. Keskusteltiin vapaa-ajanasukkaiden järjestäytymisestä alueittain (esim. Savonlinnan keskustaajama, Punkaharju, Kerimäki, Savonranta).

Hankekoordinaattori mainitsi myös [Mikkelin vapaa-ajanvaltuuskunnan toimintatavan](#), jossa kukin seudun kunta nimeää jäseniä valtuuskuntaan ja totesi, että alueellinen tasapuolisuus kannattaa huomioida. Hankekoordinaattori esitti näkemyksensä, että kokonaisuuden kannalta voisi olla hyvä, että eri alueilta tulisi edustus mahdolliseen yhdistykseen tai johonkin muuhun järjestäytymismuotoon.

[*Savonlinnan tapauksessa yksi mahdollisuus voisi olla yhteistyö esimerkiksi Savonlinnan kylät ry:n kanssa, jossa heidän paikallistuntemuksensa avulla voitaisiin vinkata mahdollisista kiinnostuneista.*]

Keskusteltiin myös Savonlinnan eri alueiden monimuotoisuudesta, koska alue on vesistöinen ja saaristoinen. Lossimatkan takana on paljon mökkejä, esimerkiksi [Tuohisaarella](#). Tämä tuo oman mausteensa ja rikkautensa.

[*Savonlinna on tällä hetkellä hallinnollisesti saaristo-osakunta. Pyrkimystä [saaristokunnaksi](#) on, mutta vielä ei ole täpärännyt. Pinta-alasta on vettä n. 38 %, [järviä vajaat 800](#), rantaviivaa kuutisen tuhatta kilometriä. Valtakunnallinen [saaristo-ohjelma](#) on tuore ja saaristoisuuden [määrittelytyötä](#) tehdään koko ajan. [Savonlinalaisessa identiteetissä](#) luonto, maisema ja luonnonläheisyys ovat vahvasti läsnä.*]

Sami Toivanen kertoi, että vapaa-ajanasuntojen määrää voi tarkastella postinumeroalueittain Tilastokeskuksen palvelusta ja nosti esiin pari esimerkkialuetta.

Keskusteltiin myös vapaa-ajanasukkaiden erilaisista taustoista. Osalla heistä on juuret syvällä mökkipaikkakunnalla isovanhempien ja heitä aiempien sukupolvien kautta. He ovat imeneet paikkakuntaidentiteettiä ja hiljaista tietoa. Lisäksi on heitä, jotka ovat jo mökkeilleet kauemmin paikkakunnalla, mutta eivät ole sieltä kotoisin. Tämän lisäksi on uusia mökkiläisiä ja nyt yritetään houkutella vielä etätyöntekijöitä.

Toisin sanoen vapaa-ajanasukkaat ovat hyvin monipuolinen joukko ihmisiä ja se näkyy myös termistössä: vapaa-ajanasukas, kausiasukas, citymaalainen, monipaikkainen ihminen ja niin edelleen. Tämä on ehdottomasti positiivinen asia.

Matti Järvisalo kertoi roolistaan Savonlinnan kylät ry:n [vapaa-ajanasukkaiden yhteyshenkilönä](#).

Sivuttiin palveluiden löytämiseen liittyviä hankaluuksia, tilanteessa, jossa hiljaista tietoa ei ole. Hankekoordinaattori kertoi, että yksi tavoite on nimenomaan tuoda palvelut ja niitä tarjoavat yrittäjät paremmin esille esimerkiksi [Palveluja Mökille](#) -sivuston kautta. Samoin keskusteltiin kaksoiskuntalaisuudesta sekä verotuksen muuttamisen haasteista ja toisaalta siitä, mitä hyvää muutoksilla voitaisiin saada aikaan.

Raimo Kosonen kertoi, että kaksoiskuntalaisuus ja siihen liittyvät verotuskysymykset ovat olleet esillä VAAL:ssa. Aika ei kuitenkaan juuri nyt tuntuisi olevan kypsä muutoksille. Monipaikkaisuutta kuitenkin viedään eteenpäin, koska VAAL:n perimmäinen tarkoitus on saada kunnat kohteilemaan vakituisia ja vapaa-ajanasukkaita tasapuolisesti, esimerkiksi erilaisten maksujen ja lupien kannalta tarkasteltuna.

Sami Toivanen sanoi käynnissä olevan voimakkaan eriytymisen kuntakentässä, mutta vapaa-ajanasunnot eivät häviä mihinkään. Ovatko kunnat jatkossa erilaisia, etteivät ne hoida kaikki samoja tehtäviä? Nyt on paljon muuttuvia asioita ja ajan mittaan kaksoiskuntalaisuuden tarkasteluun voi avautua uusia näkökulmia, joita ei vielä voida nähdä.

[[Linkki Olli Lehtosen esitelmä alueiden käytöstä ja monipaikkaisuuden nykytilasta Älykkäät maaseudut - tilaisuudessa 2.12.2020.](#)]

Terveystieteiden tutkimuksen hankaluuksista nousi esiin se, että kotikunta ei välttämättä anna maksusitoumusta Itä-Savon sairaanhoitopiirille edes rutiinotoimenpiteisiin, kuten rokotuksiin. Terveystieteen tutkimuslaki mahdollistaa valinnanvapautta perusterveydenhuollossa: [[Sosterin ohjeistus valinnanvapauteen](#), ks. myös [Apu-lehden artikkeli aiheesta ja uutta tutkimusta monipaikkaisesta sotesta](#)].

Julkisen terveydenhuollon lisäksi keskusteltiin yksityisistä terveyspalveluista, niiden tuottajien löydettävyydestä ja sen edistämisen tärkeydestä näkökulmasta. Yritystoiminnan ja vapaa-ajanasukkaiden parempi kohtaaminen tuottaa monenlaisia hyötyjä molemmille osapuolille.

Myös liikkuvat terveyspalvelut kannattaa huomioida ja kehittää niitä myös vapaa-ajanasukkaita palvelemaan suuntaan. Hankekoordinaattori lupasi käydä asiaa läpi ja katsoa, voitaisiinko yksityisiä terveydenhuoltopalveluja saada näkyville esimerkiksi [Palveluja Mökille](#) -sivulle.

[[Sairaanhoitopiirimme Sosterin naapurissa Essoten alueella Reissu-Elu kehittää liikkuvia palveluita julkisella puolella ja Saaristolääkärit puolestaan yksityisiä länsirannikolla](#)].

Hankekoordinaattori kertoi yrityspilottiverkoston toiminnasta ja digitaalisen löydettävyyteen liittyvästä työstä sekä mainosti Visit Savonlinnan vapaa-ajanasukaille tarkoitettua sisältöä.

Tämän sisällön parkkeeraamista matkailusivustolle pidettiin yhdessä puheenvuorossa viestintämokana, koska vapaa-ajanasukas ei ole turisti. Hankekoordinaattori kuvasi tilannetta kulttuurin kautta. [Usein on juuri niin, miltä näyttää. Kulttuuria ei aina voi muuttaa kovin nopeasti, mutta hanketoimintaan liittyvän projektinomaisuuden vuoksi tarvittiin pysyvä koti tuotetulle tiedolle].

Punkaharjun vapaa-ajanasukkaiden Facebook-ryhmä nousi esiin hyvänä esimerkkinä foorumista palveluntarjoajien etsimiselle ja löytämiselle. Hankekoordinaattori painotti sitä, erilaiset someryhmät toimivat hyvin ja joustavasti, koska siellä voidaan käydä nopeaa keskustelua ja antaa vinkkejä ja suosituksia luontevasti.

***

Hankekoordinaattori tiivistä käytyä keskustelua: osa kannattaa yhdistystoiminnan kautta järjestäytymistä, osa ei ainakaan olisi perustamassa uutta yhdistystä. Jotta ajatukset kehittyvät, aktiivista vuorovaikutusta on syytä jatkaa.

Sovittiin, että hankekoordinaattori valmistelee seuraavaan tapaamiseen yhteistyössä Sami Toivasen kanssa:

- tiivistetyn infon yhdistystoimintamuotoisen järjestäytymisen eduista sekä Savonlinnan kaupungin tuista ja;
- tiivistelmän Savonlinnan vapaa-ajanasukkaiden alueellisesta jakautumisesta postinumeroalueittain

Päätettiin järjestää seuraava tapaaminen tammikuun puolessa välin [ehdotan 13.1.2020 klo 18 Teamsilla].

Hankekoordinaattori lähettää kutsun ja julkaisee tapahtumailmoituksen Tapahtumat.visitsavonlinna.fi -sivustolla.

Paikalla oli yhteensä 16 henkilöä hankekoordinaattori mukaan luettuna.

Tiivistelmän kirjasi

*Panu Litmanen
hankekoordinaattori*

[Etelä-Savo monipaikkaisen asumisen edelläkävijäksi 2019-2021](#)

P. / Whatsup 044 417 4971

panu.litmanen@savonlinna.fi